

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.1.9.2024

Pan
St. bryg. Wojciech Kruczek
Śląski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej
w Katowicach
ul. Wita Stwosza 36
40-042 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego
Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach ¹ , ul. Wita Stwosza 36, 40-042 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	St. bryg. Wojciech Kruczek, Śląski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej od 12 lutego 2024 r., pełniący obowiązki Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej od 1 do 11 lutego 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika KW PSP poprzednio pełnił mł. bryg. Jacek Kleszczewski, Śląski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej od 17 grudnia 2016 r. do 31 stycznia 2024 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Bogusława Pała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/9/2024 z 4 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego Komendy na 2023 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw budżetowych,– kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,

¹ Dalej: KW PSP lub Komenda.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

- analiza podwyższania strażakom dodatków służbowych i funkcyjnych przed zwolnieniem ze służby,
- kontrola przestrzegania ustalonych w planie finansowym limitów wydatków,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranego zamówienia publicznego,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Komendy na 2023 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli próby wydatków (21,4% wydatków budżetu państwa i 44,8% wydatków budżetu środków europejskich⁴) stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. Nie wystąpiły przypadki niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

Objęte badaniem zamówienie publiczne zostało udzielone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶ oraz zostało zrealizowane zgodnie z umową zawartą pomiędzy Śląskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej⁷ i wykonawcą.

Skontrolowane sprawozdania budżetowe Komendy za 2023 r.⁸ oraz kwartalne sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r.⁹ zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, prowadzonej w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej. Trzy z siedmiu objętych badaniem sprawozdań Komendy przekazano Wojewodzie Śląskiemu terminowo, a pozostałe cztery – z dwudniowym opóźnieniem. Nieprawidłowość ta miała charakter formalny i nie wpłynęła na poprawność prezentowanych danych.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: BŚE.

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. Dalej: ustawa fp.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. Dalej: ustawa Pzp.

⁷ Dalej: Komendant Wojewódzki.

⁸ Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 Programy, Rb-28 UE, Rb-BZ1.

⁹ Rb-Z.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Wydatki

1.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

1.1.1 W ustawie budżetowej na 2023 r.¹¹ wydatki KW PSP zaplanowano w kwocie 30 849,0 tys. zł. W trakcie roku plan finansowy tej jednostki zwiększono o 26 748,2 tys. zł (83,2%), w związku z wydaniem decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2023 dotyczących środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 24 948,2 tys. zł i z rezerwy ogólnej w kwocie 1 800,0 tys. zł oraz zmniejszono *per saldo* o 1 076,1 tys. zł, w związku z pozostałymi decyzjami w sprawie zmian w budżecie państwa wydanymi przez Wojewodę Śląskiego lub Ministra Finansów, dotyczącymi Komendy. W rezultacie wydatki w planie po zmianach wyniosły 56 521,1 tys. zł.

Wydatki Komendy w 2023 r. zrealizowano w kwocie 56 511,7 tys. zł, co stanowiło blisko 100,0% planu po zmianach (56 521,1 tys. zł) oraz 155,6% wydatków poniesionych w 2022 r. (36 315,7 tys. z). Wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego dotyczył wszystkich grup ekonomicznych wydatków. I tak:

- wydatki bieżące jednostki budżetowej wyniosły 23 513,2 tys. zł, tj. 41,6% wydatków ogółem, 100,0% planu po zmianach (23 522,5 tys. zł) i 127,9% wydatków poniesionych w tej grupie w 2022 r. (18 383,2 tys. zł). W 2023 r. wzrosły, w porównaniu do roku poprzedniego, wydatki na wyposażenie (w tym umundurowanie według nowych wzorników¹² i ubrania specjalne do prowadzenia akcji ratowniczych) oraz uposażenie funkcjonariuszy. Największe kwotowo wydatki bieżące poniesiono z tytułu: wynagrodzeń osobowych, uposażeń oraz innych należności zaliczanych do wynagrodzeń¹³ (14 013,3 tys. zł, tj. 59,6%), zakupu towarów i usług¹⁴ (7 292,4 tys. zł, tj. 31,0%), równoważników pieniężnych i ekwiwalentów dla funkcjonariuszy oraz pozostałych należności¹⁵ (1 462,4 tys. zł, tj. 6,2%), składek na ubezpieczenia społeczne¹⁶ (435,5 tys. zł, tj. 1,9%). Nie wystąpiły wynagrodzenia bezosobowe¹⁷;
- wydatki majątkowe wyniosły 32 689,2 tys. zł, tj. 57,8% wydatków ogółem, 100,0% planu po zmianach i 184,9% wydatków poniesionych w tej grupie w 2022 r. (17 675,7 tys. zł). W 2023 r. wzrosły, w porównaniu do roku poprzedniego, wydatki na sprzęt ratowniczo-gaśniczy, a także zrealizowano zadanie pn. *Budowa budynku na potrzeby stanowiska kierownika Śląskiego Komendanta*

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

¹² W ramach Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025.

¹³ §§ 401 Wynagrodzenia osobowe pracowników, 402 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, 404 Dodatkowe wynagrodzenie roczne, 405 Uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy, 406 Inne należności żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy zaliczane do wynagrodzeń, 407 Dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy.

¹⁴ §§ 421 Zakup materiałów i wyposażenia, 422 Zakup środków żywności, 426 Zakup energii, 427 Zakup usług remontowych, 428 Zakup usług zdrowotnych, 430 Zakup usług pozostałych, 436 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych, 438 Zakup usług obejmujących tłumaczenia.

¹⁵ § 418 Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności.

¹⁶ § 411 Składki na ubezpieczenia społeczne.

¹⁷ § 417 Wynagrodzenia bezosobowe.

Wojewódzkiego PSP na terenie KW PSP w Katowicach (w 2022 r. Komenda nie poniosła wydatków na inwestycje budowlane);

- świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 309,3 tys. zł, tj. 0,5% wydatków ogółem, 100,0% planu po zmianach i 120,4% wydatków poniesionych w tej grupie w 2022 r. (256,9 tys. zł). Wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego wynikał głównie ze wzrostu ustawowych norm do wypłaty świadczeń za brak lokalu, pomocy mieszkaniowej i ekwiwalentu za pranie odzieży;
- wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy fp (bez wydatków budżetu środków europejskich przedstawionych w pkt 1.2 wystąpienia pokontrolnego) wyniosły 5 634,2 tys. zł, tj. 10,0% wydatków ogółem, 100,0% planu po zmianach i 85,6% wydatków w tej grupie poniesionych w roku poprzednim (6 583,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 19, 417-439)

1.1.2 Badaniem objęto działania KW PSP związane z wydaniem przez Ministra Finansów nw. decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2023, dotyczących tej jednostki, na łączną kwotę 23 975,5 tys. zł (89,6% zwiększeń planu wydatków o kwoty pochodzące z rezerw budżetowych), tj.:

- decyzji na kwotę 1 800,0 tys. zł¹⁸, w związku z którą zwiększono plan wydatków Komendy o kwotę pochodzącą z rezerwy ogólnej, z przeznaczeniem na doposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w sprzęt pływający wraz z wyposażeniem niezbędnym do prowadzenia działań ratowniczych;
- decyzji na kwotę 3 995,5 tys. zł¹⁹, w związku z którą zwiększono plan wydatków Komendy o kwotę pochodzącą z rezerwy celowej poz. 8 *Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej*, z przeznaczeniem na realizację projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020²⁰;
- dwóch decyzji na łączną kwotę 264,0 tys. zł²¹, w związku z którymi zwiększono plan wydatków Komendy o kwotę pochodzącą z rezerwy celowej poz. 35 *Uzupełnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego, realizację zadań z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa*, z przeznaczeniem na sfinansowanie wypłaty świadczenia motywacyjnego dla strażaków pełniących służbę w KW PSP;
- decyzji na kwotę 1 511,0 tys. zł²², w związku z którą zwiększono plan wydatków Komendy o kwotę pochodzącą z rezerwy celowej poz. 44 *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*, z przeznaczeniem na sfinansowanie

¹⁸ Decyzja nr MF/FG6.4143.3.143.2023.MF.1515.

¹⁹ Decyzja nr MF/IP6.4143.3.88.2023.MF.PO IIŚ 2014-2020.1425 z dnia 4 maja 2023 r.

²⁰ Dalej: POLiŚ.

²¹ Decyzja nr MF/FS7.4143.3.41.2023.MF.1026 z dnia 12 kwietnia 2023 r. na kwotę 127,5 tys. zł; decyzja nr MF/FS7.4143.3.201.2023.MF.3157 z dnia 10 sierpnia 2023 r. na kwotę 136,5 tys. zł.

²² Decyzja nr MF/FS7.4143.3.179.2023.MF.3059 z dnia 3 sierpnia 2023 r. zmieniona decyzją nr MF/FS7.4143.3.179.2023.MF.3059.K01.

zadań wynikających z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych²³;

- trzech decyzji na łączną kwotę 16 405,0 tys. zł²⁴, w związku z którymi zwiększono plan wydatków Komendy o kwotę pochodzącą z rezerwy celowej poz. 59 *Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej*, z przeznaczeniem na realizację zadań: pn. *Doposażenie jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego w specjalistyczne pojazdy w celu zmniejszenia zagrożeń dla środowiska naturalnego*, pn. *Samochody pożarnicze do działań z zakresu zwalczania zagrożeń dla środowiska* oraz pn. *Doposażenie jednostek PSP województwa śląskiego w środki ochrony indywidualnej dla strażaków uczestniczących w akcjach ratowniczych*.

W wyniku badania ustalono, że wnioskowanie o środki z rezerw było celowe i wynikało z faktycznych potrzeb. Po otrzymaniu decyzji wprowadzono zmiany w planie, a przyznane środki wykorzystano w łącznej kwocie 23 970,6 tys. zł (blisko w 100,0%)²⁵, zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w tych decyzjach. Z udziałem środków, o których mowa w objętych badaniem decyzjach Ministra Finansów, sfinansowano:

- z rezerwy ogólnej – zakup ośmiu łodzi polietylenowych wraz z wyposażeniem, w związku z wystąpieniem w 2022 r. kryzysu ekologicznego na rzece Odrze i możliwością wystąpienia podobnych zjawisk w 2023 r.;
- z rezerwy poz. 8 – zakup 16 samochodów (ciężkich i średnich ratowniczo-gaśniczych ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego oraz średnich ratowniczo-gaśniczych z funkcją cięcia);
- z rezerwy poz. 35 – wypłatę świadczeń motywacyjnych dla strażaków KW PSP za miesiąc od stycznia do grudnia 2023 r.;
- z rezerwy poz. 44 – zakup dwóch samochodów ciężkich do nauki i egzaminowania w zakresie prawa jazdy kategorii C, zakup sprzętu szkoleniowego i paliwa, wynagrodzenie dla dwóch instruktorów oraz kurs prawa jazdy kategorii C dla strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej;
- z rezerwy poz. 59 – zakup 230 kompletów ubrań specjalistycznych dla uczestników akcji ratowniczych jednostek z terenu województwa śląskiego, pojazdu wielofunkcyjnego typu quad z wyposażeniem oraz 22 pojazdów (m.in. średnich i ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych, samochodów kwatermistrzowskich do likwidacji zagrożeń środowiska naturalnego, samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego z drabiną o minimalnej wysokości podnoszenia 40 m).

Wydatki spełniały warunki umożliwiające ich sfinansowanie środkami pochodzącymi z rezerwy celowej, określone w art. 140 ust. 2 pkt 1 ustawy fp (dotyczy rezerw poz. 44 i 59) i art. 140 ust. 2 pkt 3 (dotyczy rezerwy poz. 8). W sprawie wydatków ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej poz. 35 (wypłata świadczenia motywacyjnego dla strażaków), których określenie wysokości i klasyfikacji budżetowej było możliwe do dokonania w okresie opracowywania projektu ustawy budżetowej na

²³ Dz.U. z 2024 r. poz. 233. Dalej: ustawa osp.

²⁴ Decyzja nr MF/FG2.4143.3.320.2023.MF.4285 z dnia 29 września 2023 r. na kwotę 8 160,0 tys. zł; decyzja nr MF/FG2.4143.3.385.2023.MF.4285 z dnia 13 listopada 2023 r. na kwotę 7 200,0 tys. zł; decyzja nr MF/FG2.4143.3.403.2023.MF.6179.K01 z dnia 7 grudnia 2023 r. (korygująca decyzję nr MF/FG.4143.3.403.2023.MF.6179 z dnia 22 listopada 2023 r.) na kwotę 1 045,0 tys. zł.

²⁵ Niewykorzystana kwota 4,5 tys. zł dotyczyła wypłaty świadczenia motywacyjnego, a 0,4 tys. zł – sfinansowania zadań wynikających z ustawy osp.

2023 r., Komendant Wojewódzki wyjaśnił: „KW PSP, podczas uzgadniania sposobu rozdysponowania środków w projekcie budżetu, została poinformowana, że środki te będą przyznane w rezerwach celowych w trakcie roku budżetowego w dwóch półrocznych transzach rezerwy celowej. Planowanie środków nastąpiło (podobnie jak w latach poprzednich) po otrzymaniu informacji z KG PSP w trakcie roku budżetowego 2023, o konieczności podania potrzeb w powyższym zakresie na I półrocze 2023. W następnej kolejności KW PSP dokonała analizy potrzeb (określenie limitów i etatów oraz potrzebnej kwoty) i przesłała ich do KG PSP w Warszawie. Kolejnym etapem było wystosowanie pisma od Komendanta Głównego PSP do Pana Wojewody Śląskiego z informacją o sfinansowaniu wydatków na wypłatę świadczenia motywacyjnego konkretnie określoną kwotą na ten cel na I półrocze z rezerwy celowej poz. 35. W następnej kolejności KW PSP wystosowała wniosek do Śląskiego Urzędu o wystąpienie do Ministra Finansów w/s wydanie decyzji budżetowej. W podobnej kolejności dokonano planowania środków na wymienione świadczenie motywacyjne na II półrocze 2023”.

(akta kontroli str. 54-56, 61-74, 76-116, 441-442)

1.1.3 Według sprawozdania Rb-70 za IV kwartał 2023 r., wynagrodzenia w Komendzie wyniosły 14 013,3 tys. zł i były o 11,4% wyższe od wynagrodzeń w roku poprzednim (12 582,7 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło 118,84 i stanowiło 100,3% przeciętnego zatrudnienia w 2022 r. (118,53). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 9 826,46 zł i było wyższe o 11,1% w porównaniu do roku poprzedniego (8 846,32 zł).

(akta kontroli str. 22-27)

W 2023 r. raporty o zwolnienie ze służby, skutkujące przejściem na emeryturę w 2023 r. oraz w pierwszym kwartale 2024 r., złożyło pięciu funkcjonariuszy (Komendant Wojewódzki, Zastępca Komendanta Wojewódzkiego, Główna Księgowa, Główny Specjalista i Dyżurny Operacyjny). W każdym z tych przypadków nastąpiło zwiększenie dodatku funkcyjnego (w czterech przypadkach) lub służbowego (w jednym przypadku). W dwóch przypadkach (Komendant Wojewódzki i Zastępca Komendanta Wojewódzkiego) decyzje w sprawie zwiększenia dodatku były podejmowane w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej. W pozostałych trzech przypadkach wnioski o zmianę płacy był podpisany przez Komendanta Wojewódzkiego, jako wnioskującego – w przypadku Głównego Specjalisty bądź jako zatwierdzającego wniosek – w przypadku Głównej Księgowej i Dyżurnego Operacyjnego. W każdym z tych trzech przypadków raport o zwolnienie ze służby funkcjonariusz złożył po sporządzeniu wniosku o zmianę płacy. Główna Księgowa złożyła ten raport jeden dzień, a Główny Specjalista trzy dni po zwiększeniu dodatku, natomiast Dyżurny Operacyjny – 17 dni przed zwiększeniem dodatku. Okres od zwiększenia dodatku do zwolnienia ze służby wynosił miesiąc (Dyżurny Operacyjny), 2 miesiące i 22 dni (Główny Specjalista) oraz trzy miesiące (Główna Księgowa). Zwiększenie to wynosiło odpowiednio 1 600,00 zł (o 139,1%), 1 700,00 zł (o 194,1%) i 2 350,00 (o 74,6%).

W uzasadnieniach wniosków o zmianę płacy odnoszono się do przesłanek podwyższenia strażakowi dodatku służbowego i funkcyjnego, określonych odpowiednio w § 5 ust. 1 i § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 września 2021 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej²⁶, m.in. wykazywania inicjatywy, wykorzystywania

²⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 1750, ze zm.

posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym, terminowości podejmowanych działań, umiejętności organizacji pracy.

(akta kontroli str. 29-47)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił: „...o zamiarze przejścia na zaopatrzenie emerytalne wyżej wymienione osoby poinformowały tutejszą komendę z chwilą złożenia raportów o zwolnienie ze służby w Państwowej Straży Pożarnej. Decyzje o podwyższeniu uposażenia zostały podjęte przez Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP przed podjęciem informacji o planowanych odejściach ze służby”.

(akta kontroli str. 579-583)

NIK zwraca uwagę, że powyższe może świadczyć o uzgadnianiu między funkcjonariuszami i ich przełożonymi podwyższenia dodatku przed formalnym złożeniem przez funkcjonariusza raportu o zwolnienie ze służby. Kierownik jednostki posiada przecież wiedzę o nabyciu prawa do przejścia na emeryturę przez jego podwładnych. Może również świadczyć o nieprawidłowościach w systemie kontroli zarządczej, w tym nieprawidłowym zarządzaniu zasobami ludzkimi. Skoro Komendant Wojewódzki jest każdorazowo zaskakiwany przez podwładnych, którzy nie komunikują z wyprzedzeniem zamiaru przejścia na emeryturę, to utrudnione może być prawidłowe przydzielanie zadań i długoterminowe rozłożenie pracy między funkcjonariuszy.

1.1.4 Pierwotnie, w ramach wydatków majątkowych, zaplanowano realizację dwóch zadań na łączną kwotę 7 641,0 tys. zł. W trakcie roku wprowadzono do planu 21 nowych zadań na łączną kwotę 25 048,2 tys. zł. Zmiany w planie były celowe i wynikały z faktycznych potrzeb. Według planu po zmianach na realizację 23 zadań zaplanowano kwotę 32 689,2 tys. zł, którą wydatkowano w 100,0%.

Wydatki inwestycyjne²⁷ poniesiono w łącznej kwocie 4 910,0 tys. zł na zadanie pn. *Budowa budynku na potrzeby stanowiska kierownika Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP na terenie KW PSP w Katowicach*, z przeznaczeniem dla strażaków całodobowo nadzorujących zdarzenia na terenie województwa śląskiego wymagających interwencji Państwowej Straży Pożarnej. Zadanie to wykonano w terminie ustalonym w umowie zawartej z wykonawcą i odebrano bez uwag.

Wydatki na zakupy inwestycyjne²⁸ poniesiono w łącznej kwocie 27 779,2 tys. zł, przede wszystkim na sprzęt przedstawiony w pkt 1.1.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, a także cztery pralnice i 955 radiotelefonów. Zakupione środki trwale przyjęto do użytkowania w KW PSP albo przekazano do użytkowania do komend miejskich i powiatowych Państwowej Straży Pożarnej bądź komend Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu województwa śląskiego.

(akta kontroli str. 64-68,73-75,250-256,417,420,424-426,429)

1.1.5 Badanie próby 40 wydatków w łącznej kwocie 12 071,0 tys. zł²⁹ (21,4% wydatków ogółem), z tego 1 166,6 tys. zł w grupie pozapłacowych wydatków bieżących jednostki budżetowej (dziewięć wydatków) oraz 10 904,4 tys. zł w grupie wydatków majątkowych (31 wydatków) wykazało, że wydatki te były rzetelnie skalkulowane i zostały poniesione w sposób gospodarny i celowy z punktu widzenia

²⁷ § 605 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*.

²⁸ § 606 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*.

²⁹ Próbę dobrano losowo (przy zastosowaniu metody *Monetary Unit Sampling* (MUS) z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, z wyłączeniem wydatków w §§ 401, 402, 404, 405, 406, 407, 411, 412, 418, 444 i 471 i wydatków poniżej 1,0 tys. zł.

zadań realizowanych przez jednostkę. Wydatki poniesiono w kwotach wynikających z umów zawartych z wykonawcami, z uwzględnieniem limitów wynikających z planu finansowego KW PSP. Zakupione środki trwałe zostały terminowo dostarczone oraz prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych i przekazane do użytkowania. Wydatki poniesione w związku z realizacją inwestycji budowlanej odpowiadały zakresom wykonanych prac objętych odbiorami częściowymi. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, wiążących się z naliczeniem i zapłaceniem odsetek.

(akta kontroli str. 247-252)

W wyniku szczegółowego badania wybranego³⁰ zamówienia publicznego, udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę 15 840,8 tys. zł brutto, którego przedmiotem była dostawa 12 samochodów wsparcia dekontaminacji podczas działań medycznych przy zagrożeniach czynnikiem CBRNE dla 12 komend wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej (w tym jeden samochód dla KW PSP za kwotę 1 328,4 tys. zł), ustalono, że:

- postępowanie o udzielenie zamówienia przeprowadzono zgodnie z odpowiednimi dla ww. trybu przepisami ustawy Pzp;
- ogłoszenie o wykonaniu umowy zawarto w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie określonym w art. 448 ustawy Pzp (30 dni od wykonania umowy);
- wykonanie zamówienia (pod względem przedmiotu i terminu realizacji) oraz wysokość wynagrodzenia zapłaconego wykonawcy były zgodne z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy Komendantem Wojewódzkim i wykonawcą;
- poniesiony z tego tytułu wydatek Komendy były celowy i gospodarny oraz służył realizacji jej zadań.

(akta kontroli str. 257-416)

1.1.6 Zobowiązania KW PSP ogółem na 31 grudnia 2023 r. wyniosły 954,8 tys. zł i stanowiły w całości jej zobowiązania niewymagalne – głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne (895,7 tys. zł³¹). Zobowiązania na koniec 2023 r. były o 124,6 tys. zł (15,0%) wyższe od zobowiązań na koniec 2022 r., co wynikało przede wszystkim ze wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego spowodowanego wzrostem wynagrodzeń oraz wzrostu kosztów energii. Kwoty i tytuły zobowiązań wykazanych w sprawozdaniu Rb-28 za 2023 r. były zgodne z ewidencją księgową. W 2023 r. nie wystąpiły przypadki zapłaty odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 171-172,188-203,228-229)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Komendy na 2023 r. w zakresie wydatków. Zostały one poniesione w sposób legalny, celowy i gospodarny na realizację zadań tej jednostki.

³⁰ Według kryterium kwotowego. Kryterium wyboru (największe wartościowo zamówienie z wyłączeniem zamówienia pn. *Dostawa ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego (GCBA – standard pierwszowyjazdowy) napęd 4X4 – 36 sztuk* skontrolowanego przez Prezesa Urzędu zamówień Publicznych, zamknięta informacją o wyniku kontroli z dnia 19 lutego 2022 r.).

³¹ W §§ 404 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne*, 407 *Dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy*, 411 *Składki na ubezpieczenia społeczne*.

Opis stanu
faktycznego

1.2 Wydatki budżetu środków europejskich

W pierwotnym planie wydatków Komendy na 2023 r. nie zaplanowano wydatków BŚE. W trakcie roku budżetowego plan ten zwiększono do 32 895,2 tys. zł, w związku z wydaniem decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w BSE dotyczących środków z rezerwy celowej poz. 98 *Finansowanie programów z budżetu środków europejskich*, przeznaczonych na realizację, w ramach POIiŚ 2014-2020, projektów pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* (26 931,6 tys. zł) oraz pn. *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* (5 963,7 tys. zł).

Wydatki³² ujęte w planie po zmianach zrealizowano w 100,0%. Stanowiły one 257,4% wydatków BŚE Komendy poniesionych w 2022 r. (12 777,9 tys. zł). Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia wartości zakupów inwestycyjnych w ramach projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V*.

(akta kontroli str. 20, 211, 253-256)

Badaniem objęto działania KW PSP związane z wydaniem przez Ministra Finansów trzech ostatnich decyzji w sprawie zmian w BŚE, dotyczących tej jednostki, na łączną kwotę 7 986,1 tys. zł (24,3% planu wydatków BŚE po zmianach) z przeznaczeniem na realizację projektów pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* (decyzja na kwotę 4 290,3 tys. zł z 3 października 2023 r.³³) oraz pn. *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* (decyzje z 30 października i 4 grudnia 2023 r. na łączną kwotę 3 695,8 tys. zł³⁴). W wyniku badania ustalono, że wnioskowanie o środki z rezerwy było celowe i wynikało z faktycznych potrzeb. Po otrzymaniu decyzji wprowadzono zmiany w planie, a przyznane środki wykorzystano w łącznej kwocie 7 986,1 tys. zł (100,0%)³⁵, zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w tych decyzjach. Wydatki spełniały warunek umożliwiający ich sfinansowanie środkami pochodzącymi z rezerwy celowej, określony w art. 140 ust. 2 pkt 3 ustawy fp. Z udziałem środków, o których mowa w objętych badaniem decyzjach Ministra Finansów, zakupiono: trzy średnie samochody ratowniczo-gaśnicze ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego, samochód wsparcia dekontaminacji podczas działań medycznych przy zagrożeniach CBRNE³⁶, trzy wielofunkcyjne pojazdy (jeden typu UTV i dwa typu quad) z alternatywnym napędem gaśniczym i przyczepami do ich transportu, nośnik kontenerowy przystosowany do transportu kontenerów paliwowych, sprzęt akumulatorowy oraz cztery namioty.

(akta kontroli str. 59-60, 63-65, 75, 117-122)

Badanie próby 11 wydatków BŚW w łącznej kwocie 14 752,8 tys. zł (44,8%)³⁷ wykazało, że zostały poniesione w okresie ich kwalifikowalności, zgodnie z umową o dofinansowanie, do wysokości kwot ujętych w planie finansowym jednostki. Wydatki były niezbędne do realizacji projektów i zostały poniesione zgodnie z zasadą oszczędności. Wydatki wynikały z umów zawartych z wykonawcami wyłonionymi w trybie przetargu nieograniczonego. Zlecenie płatności do Banku Gospodarstwa

³² § 606 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*.

³³ Decyzja nr IP6.972.264.2023.INXD.

³⁴ Decyzje odpowiednio nr IP6.972.383.2023.IHGS na kwotę 1 531,4 tys. zł i nr IP6.972.536.2023.INXD na kwotę 2 164,4 tys. zł.

³⁵ Niewykorzystana kwota wyniosła 4,9 tys. zł.

³⁶ Zagrożenia czynnikami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i nuklearnymi oraz eksplozją.

³⁷ Poniesionych na współfinansowanie realizacji projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* (w łącznej kwocie 14 420,1 tys. zł) i na współfinansowanie realizacji projektu pn. *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* (w kwocie 332,7 tys. zł).

Krajowego sporządzono terminowo, ujmując właściwe kwoty i w rezultacie faktury te zostały zapłacone w terminach wynikających z umów zawartych z wykonawcami.

(akta kontroli str. 247-252)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań KW PSP za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

jak również sprawozdania za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Trzy z siedmiu ww. sprawozdań przekazano Wojewodzie Śląskiemu terminowo, a pozostałe cztery – nieterminowo, co opisano poniżej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 143-236)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Cztery z siedmiu objętych badaniem sprawozdań Komendy (Rb-23, Rb-27, Rb-28 i Rb-28 Programy za 2023 r.) zostały przekazane Wojewodzie Śląskiemu 8 lutego 2024 r, tj. dwa dni po terminie określonym w załączniku nr 6 do rozporządzenia

Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³⁸ (6 lutego).

(akta kontroli str. 151-153, 165, 171-172, 204-205)

Komendant wyjaśnił, że opóźnienie w przekazaniu sprawozdań było wynikiem zmian organizacyjnych w KW PSP, tj. odejściem na emeryturę z końcem stycznia 2024 r. ówczesnego Komendanta Wojewódzkiego oraz Głównej Księgowej, która sporządziła sprawozdania, lecz nie poinformowała o konieczności ich podpisania przez kierownika jednostki oraz wysłania. Wyjaśnił również, że braki w powyższym zakresie zostały odkryte podczas sporządzania sprawozdań za styczeń 2024 r. i niezwłocznie uzupełnione.

(akta kontroli str. 586-588)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Zostały one sporządzone prawidłowo, w oparciu o dane ujęte w ewidencji księgowej. Stwierdzona nieprawidłowość miała charakter formalny i nie wpłynęła na poprawność prezentowanych danych.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Uwaga NIK wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia terminowego przekazywania Wojewodzie Śląskiemu sprawozdań budżetowych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

³⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 144, ze zm.

³⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 25 marca 2024 r.

Kontroler

Bogusława Pala

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach